

Ученически конкурс

Къде е границата между престъпното поведение и гражданското неподчинение

/есе/

Изготвил: Румина Руменова Колева – ученичка от 8а кл.,
ПГПЧЕ „Екзарх Йосиф” гр. Разград

Научен ръководител: Севдалина Петкова

Гражданското общество съществува от времето на Перикъл. Основното му определящо качество е да бъде коректив на управляващите. Гражданското общество е самоизява на свободни граждани и доброволни сдружения. То съществува само при развитите демократични общества.

Живеем в свят на бързо променящи се обществени норми и ценности, на социални мрежи, които улесняват организирането на протести. Живеем в свят на глобални предизвикателства, които изискват нови форми на гражданска активност.

Гражданското неподчинение е форма на мирен протест, при който хората съзнателно нарушават закони, които смятат за несправедливи или неморални. То представлява публично, ненасилствено и съзнателно нарушаване на закона с цел да се предизвика промяна в обществото.

Според специалистите, при гражданското неподчинение е характерно ненасилственият характер на действията, готовността да се понесат последствията от нарушаването на закона – включително арест, затвор или глоба. Да се промени нещо, което се смята за погрешно в системата.

Има много примери за гражданско неподчинение. Например протестите срещу комунистическия режим. Гледала съм документални филми за митингите на СДС, лозунгите и песните „Четиридесет години стига. Времето е наше”.

Мирните протести на младите хора в Сърбия, насочени против корупцията и управляващите също са вид гражданско неподчинение. Протестите в Кочани в Македония, във връзка с трагедията в дискотеката. Последните протестите на мирни граждани в България, заради поредната жертва по пътищата и смъртта на дванадесетгодишната Сияна. Всички те представляват форми на гражданско неподчинение, които се стремят да защитят ценности, по-висши от закона в дадения момент.

За разлика от гражданското неподчинение, престъпното поведение представлява нарушаване на закона с цел лична изгода, отмъщение или причиняване на вреда на други хора. При него липсва морал и загриженост за общественото благо. Престъпникът не се стреми към промяна в системата, а към извличане на предимства от нея, най-често за сметка на другите.

Престъпното поведение обикновено се характеризира с егоистична мотивация, тайнственост, прикритост, бягство от отговорност, нарушаване правата на други хора, липса на морал и др.

Примери за престъпно поведение могат да бъдат кражбите, измамите, нападенията, вандализмът и други действия, които нарушават законите, но не с цел да се промени системата, а за лична изгода или отмъщение. Например стрелбите, особено в американските училища, вземането на заложници, престъпната дейност на „Наглите“ в България, терористичните атентати, убийствата...

Понякога границата между гражданското неподчинение и престъпното поведение се размива и става трудно да се определи точно дали дадено действие е едното или другото. Понякога протестите ескалират и мирните демонстрации прерастват в насилствени сблъсъци. Появяват се и провокатори. Разказвали са ми за подпалването на Партийния дом в София... Реакцията на Петър Младенов и неговата реплика: „Подобре танковете да дойдат“..

Един и същ акт може да бъде възприеман като гражданско неподчинение от едни и като престъпление от други. При окупиране на обществени сгради по време на протести, за протестиращите това е начин да изразят своето несъгласие с политиката на властта. За властта обаче и част от обществото е нарушение на обществения ред.

Следователно, гражданското неподчинение може да бъде разглеждано не като отхвърляне на идеята за върховенство на закона, а като утвърждаване на идеята, че законът трябва да се основава на справедливост и морал.

В съвременния свят въпросът за границата между гражданското неподчинение и престъпното поведение продължава да бъде актуален. Движения като Extinction

Rebellion, които блокират пътища и обществени сгради, за да привлекат вниманието към климатичната криза са пример за съвременно гражданско неподчинение. Хакерската група Anonymous, която извършва кибератаки срещу правителства и организации.

Гражданското неподчинение не е отхвърляне на правовата държава, а призив за нейното усъвършенстване.

Дали можем да изградим по-справедлив и демократичен свят, в който гласовете на всички могат да бъдат чути, без да се прибегва до насилие и разрушение?

Народът е казал: „Капка по капка – вир става”. Изразявайки нашето собствено мнение, ние откриваме себе със своите мисли, чувства и емоции. То е нашето отношение към проблемите на обществото и ние трябва да допринесем да се направи крачка в посока промяна.

Ние, младите хора сме бъдещите строители на съвременна България.

Нужно е чрез гражданското образование, чрез образователните дейности, да придобием знания и умения за участие в политическия и социален живот на демократична България.

За да имаме заявена гражданска позиция!

За да останем в България тук и сега!